

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . . . 24 Cor.
 Pe jumătate an 12
 Pe 1 lună 2
 Număr de Duminecă pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nrii de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA și ADMINISTRATIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admn-
 nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Inceputul luptei.

(*) Azi a început în dieta țării noastre lupta cea mare: deputații români, sârbi și slovaci și-au strâns adecă toate puterile și hotărîre bărbătească au luat să împedice, cât s'o putea, pe ministrul Apponyi în gândul lui cel rău de a ne răpi școlile.

Sunt puțini la număr deputații naționaliști. E mare însă dreptatea cauzei pentru care luptă și vocea lor slabă întărită este de milioanele celor d'acasă, în numele cărora vorbesc.

Neadevărul sfruntat — că ei n'ar vorbi după a poporului dorință — nu-l cred azi nici șovinistii cari îl vesteau, voind astfel să știrbească în dietă vaza de care se bucură deputații nostri. Pentru că toată țara a putut vedea cum în fața primejdiei mari românimea întregă stă ca o singură stâncă. Foile maghiare, ori cât ar fi voit să ne nesocotească, au fost silite să arete și ele că românii se frământă, țin adunări în toate părțile și pretutindeni protestează cu tărie împotriva planului de lege a lui Apponyi.

Iar dacă se găsec în dietă deputați maghiari cari se mai îndoiesc că poporul una este cu deputații sei, și acestora li-s'a dat răspuns: *adresele trimise dietei*, votate cu mare însuflețire în adunările românești.

Și se vor mai trimite încă asemenea adrese, dându-se astfel prilej ca zilnic dieta să afle cât de înverșunați sunt românii împotriva guvernului, care în loc să îndeplinească porunca preainaltă: să dea poporului *votul obștesc* (sufrajul universal), ca în ceealaltă parte a monarhiei, în Austria, vine

cu planuri de a pune mâna pe școlile noastre, înființate și susținute cu atâta trudă.

Vom da zilnic amănunte despre lupta pe care o poartă în dietă deputații nostri. Chiar d'acum ne face plăcere a vesti, că ei toți sunt la postul lor și că nu vor fi singuri în luptă, ci alături de ei merg și tovarășii sârbi și slovaci. Focul l-a început chiar bătrânul și cumintele deputat sârb dr. *Mihail Polyt*.

Lupta ce o poartă are apoi ca țintă nu numai să pună pedeci năvalnicului Apponyi, ci să atragă și luarea aminte a M. Sale Impăratului și rege, să afle și El, că românii nu dau nici cea mai mică încredere acestui guvern kossuthist, ci se vor folosi de toate mijloacele îngăduite de lege pentru a opri pe Apponyi să își treacă prin dietă proiectul de lege, care lovește nu numai în școala română, dar nesocotește legi în ființă, subscrise de M. Sa.

Va afla apoi în chipul acesta și întreaga străinătate ce fel de stăpânire kossuthistă apasă asupra noastră și se va convinge, ce vorbe deșarte erau laudele lui Apponyi privitoare la marea libertate ce ar fi domnind în Țara Ungurească.

Făcându-și în acest chip datoria deputații în dietă și archiereii în Camera Magnaților, ori ce-o veni peste noi, vom avea sufletul împăcat că ne-am făcut datoria. Am luptat din toate puterile și n'am abzis de nici un drept al nostru. Iar drepturile la cari popoarele nu abzic, chiar cu forma legii fiind luate, se șocotesc un fel de sîmnicie și pentru *recucerirea lor lupta întotdeauna e dreaptă și sfântă*.

Presa franceză despre proiectul de lege alui Apponyi. »*La Libre Parole*«, ziarul francez condus de cunoscutul naționalist Eduard Drumont, publică în numărul seu dela 28 Martie un articol intitulat »Naționalitatea română în Ungaria«. Articolul începe arătând cum prin proiectul seu de lege Apponyi pur și simplu vrea să suprimă toate școlile române, slovace, sârbe și saxone. Vrea să procedeze deci ca guvernele germane față de francezii din Alsacia-Lorena și de polonii din Posen.

Se dau apoi relațiuni asupra situației noastre numerice, se arată cum guvernul Wekerle prigonește naționalitățile, se face istoricul (pe scurt) a venirii aici în țară și originea română, iar după-ce dă seamă de întrunirea studenților universitari dela Paris, publică în extensiune moțiunea ce s'a votat în acea întrunire despre care am dat și noi raport pe larg.

În numărul dela 29 Martie același ziar publică un raport despre întrunirea ce au ținut-o studenții români din Paris. Se dă rezumat din vorbirile dlor I. Manolescu-Mladian, C. Georgescu-Severin, Ioan D. Protopopescu, Filotti etc., cari vorbind despre situația și tulburările agrare din România, au descris toate ticăloșiile arendașilor ovrei. Se publică și moțiunea prin care bravii studenți protestează împotriva neadevărurilor și calomniilor ce s'au scris împotriva României cu prilejul recentelor răscoale.

Scriitorul acestui raport laudă demnitatea și zelul studenților români. Noi le trimitem un salut călduros.

Catolicii contra deșteptării șvabilor. O nouă ispravă a clericalismului întunecos, ni-se

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Andrè de Beaumont.

— Ochiul de sticlă. —

Traducere de I. P.

Era înalt, oacheș, după gustul meu, drăguț în toate privințele.

În seara din ajun ne plimbam pentru prima oară prin aleia întortochiată a parcului; până atunci singura martoră a tuturor confidențelor noastre fusese calea dreaptă, care se întindea sub ferestrele casei; îmi plăcea această cale, cu marii ei stejari depărtați unul de altul, cu bănci comode pentru conversație, cu iarba verde din prejur și din fund, iar când ne depărtam puțin, geamurile mari ale ferestrelor păreau, la apusul soarelui, niște buni ochi mari surizând de fericirea noastră.

— Plimbă-te cu domnul Nicușor pe cale, Angelo, îmi zisese mama, la începutul logodnei noastre, aleele parcului sunt prea umede.

Și mă plimbam pe cale împotrividu-mă slab lui Nicușor, care nu știu de ce părea că are o mare preferință pentru aleele ascunse.

— Mama zice, că aleele sunt umede, să rămânem aici, nu-i așa.

Aveam o voce încântătoare, o privire și un suris tot așa, nu se mai gândi să stăruască.

În seara aceea, totuș, capul îmi era pe dos și inima grozav de strînsă; Nicușor trebuia să plece a doua zi pentru a aduce nu știu ce hârtie necesară căsătoriei noastre; opt zile fără să-l văd!! Cum voiu putea trăi? Și el folosindu-se de tur-

burarea mea, mă făcuse să apuc pe alea umedă, care însă, cu toată reaua sa reputațiune, părea că se poate de svântată.

— Anghelica mea, n'o să mă uiți d-ta într'o săptămână?

— Să te uit!! ah!!

Aș fi ridicat mâinile la cer pentru a-i cere mărturia, că asemenea lucru nu se putea întâmpla, dacă Nicușor nu mi le-ar fi ținut strînse într'ale sale, dar de obicei nu mă pierd în protestațiuni sentimentale, deoarece vivacitatea mea nu mi-o îngăduie, și nici de data asta îtu rămăsei datoare:

— Nicușor, mă iubești, nu-i așa? Ei bine, îți voiu spune toate cusururile mele; voiu fi mai liniștită, când voiu ști că le cunoști, deoarece tot le-ai vedea mai curând ori mai târziu. Ascultă: mai întâiu sunt foarte încapăținată, nu-ți voiu ceda niciodată, trebuie să te împaci cu ideea aceasta; apoi sunt iute ca pulberea de pușcă, dau din picior, țip, plâng chiar câte odată, atunci zic, că mi-au venit »dracii«; din fericire aceasta trece repede, pe urmă sunt cochetă ca toate femeile, sper, că nu vei fi gelos? În fine, ce mai e? Nu prea văd... poate cam lacomă, dar nu sunt rea, nici mincinoasă. Nu mai găsec nimic. Iată moralul. Cât despre fizic, ce voiu fi având. Trebuie să știi și asta... ah! una din unghiile mele nu se potrivește întocmai cu celelalte, privește, mi-se pare, că nu-i tocmai arit.

Și desfăcându-mi mâna, îmi arătai o mică unghie roză, ceva mai pătrată decât celelalte, un capriciu foarte nevinovat al naturii. Nicușor rîzând vol să o sărute, eu retrăsei mâna.

— Îmi lipsește și măseaua minții și care, vai!

îmi va lipsi întotdeauna, nu voiu fi niciodată cuminte, a trebuit să mi-o scoată, fiindcă creștea prea curând. La rândul d-tale, domnule, spovedește-te.

Nicușor, cam încurcat, tăcea.

— Haide! nișel curaj, nu te voiu înfrunța, fii liniștit. Nu cunosc cusururile d-tale, dar de sigur ai. Mai întâiu ești miop, pentru că porți totdeauna un monoclu în loc de ochelari? Ai vedea mai bine, mi-se pare. Mama spune, că acest geam în ochiu provoacă o ciudată strâmbătură, mie nu mi-se pare, îmi place mai mult astfel. Cu toate acestea scoate acest geam, pentru că văd cum ești, fără fața schimonosită.

Cu un mic gest blând apucasem cordonul monoclului. Nicușor îmi opri mâna.

— Nu, Anghelica mea, lasă-l. Fără el nu te-ai mai vedea, sunt miop, foarte miop, este adevărat și vreau să te văd, Anghelo, căci d-ta ești bucuria ochilor mei.

Atunci, fără a-mi lăsa timp să mă împotrivesc, mă cuprinsese, mă strânsese la sânu-i și-mi acoperia ochii și părul cu sărutări.

— Nicușor, e rău, foarte rău ceace faci, nu vreau.

— Cum e rău? Nu ești logodnica mea, scumpa mea nevestică?

— Când voi fi femeia d-tale, va fi altceva; lasă-mă să plec, nu rămân aci, e prea întunec sub acești arbori.

Reușisem să mă desfac și ținându-mi părul, care sub dulcele lui sărutări sbură în toate direcțiunile, ca electrizat, fugi-i spre cale. Nu mai era vorba să-l spovedesc; încă foarte roșie, mă gândiam cu totul la altceva!

anunță din Cianad. Canonicul acestui ținut, Blaskovici pe nume, dăduse anume un circular preoților supuși lui, somându-i să iee toate măsurile posibile, spre a împedea mișcările naționale ale șvabilor, și a paraliza agitațiile sașilor ardeleni, cari, ci-că, operează în fel și chip pentru a întei mișcările pașnicilor germani bănățeni. Tot cu acest cap, a convocat și o conferință publică la Seghedin. Aci, firește, vor decreta ridicarea de furci și ștreanguri. Alte mijloace nu prea-s de folos!

STUDII STATISTICE.

De Eugen Brote.

Decreșterea relativă a populației române în ținutul Sibiului.

(Sfârșit).

Ca rezultat sumar al cercetărilor noastre constatăm, că din 79 comune ale ținutului Sibiului creșterea populației române este în 51 comune necorespunzătoare, adică sau că populația scade în mod absolut, sau că crește cu mai puțin de trei părimi de sutimi la sută pe an, sau că decrește relativ față cu sașii și maghiarii. Din aceste 51 comune 38 sunt românești și 13 germane. Astfel din 47 comune românești numai în 9 românii sporesc în mod satisfăcător. Numai 2, Magu și Racovița, din aceste 9 sate aparțin grupului românesc, celelalte 7, Vurpăr, Casolț, Prostea, Covăș, Vărd, Noul-săsesc și Vestem, aparțin grupului mestecat și o parte însemnată din ele, precum arată și numirea lor au fost odinioară așezăminte germane.

În 12 sate românești, Săliște, Galiș, Vale, Săcel, Cacova, Sibiul, Tilișca, Porcești, Boița, Țelina, Zlagna și Tichindeal populația scade în mod absolut. În aceasta categorie se rangează și 4 sate germane: Merghindeal, Hosman, Hamba și Daia. Deci în a cincea parte din numărul total al comunelor românii scad. Și satul săsesc Turnișor, unde numărul românilor a rămas staționar, se poate alătura acestui grup.

În 16 comune, din cari 12 românești și 4 germane, procentul de creștere anual al românilor nu trece peste o jumătate de sutime la sută: Reșinari, Sadu, Colun, Glâmboc, Săcădate, Avrig, Sebeșul-de-sus, Fofeldea, Ilimbac, Nucet, Cornățal, Retișdorf, Hundrubehiu, Ruja, Apostdorf și Văsăud.

În 14 sate românești: Poplaca, Gurarâu, Orlat, Rusciori, Mohu, Bungard, Sebeșul-de-sus, Talmăcelul, Bărghiș, Ighișdorf, Vecerd, Bendorf, Ghișasa-de-sus și Ghișasa-de-jos, crește popo-

rațiunea română între 0.50 perc. și 0.75 perc. anual.

În 4 comune germane: Șelimbăr, Nocrîh, Marpod și Iacobenî, populația germană crește mai repede decât cea română.

Decreșterea românilor în ținutul Sibiului este din toate punctele de vedere îngrijitoare. După ce ea este constatată în mod cert, atât în general pentru întreg ținutul, cât și în particular pe comune, avem în prima linie datoria națională a cercetă după cauzele ei și a le constată în mod tot atât de cert. În a doua linie, va trebui să se iee toate măsurile și să se aplice toate mijloacele de câte putem dispune, pentru a înlătura acele cauze și a face cu puțință prosperarea și sporirea firească a populației române. Se deschide deci în această direcțiune un câmp larg de activitate roditoare nu numai pentru Reuniunea agricolă din Sibiu, ci și pentru alte societăți și asociații românești, precum și pentru ori-ce bun român.

În lipsa de ori-ce material strâns în aceasta privință este aproape imposibil a discuta de pe acum asupra cauzelor, cari provoacă decreșterea românilor și asupra mijloacelor și măsurilor menite a o împedea în viitor. După toate semnele, sub cari se prezintă însă decreșterea, este foarte probabil că cauzele ei sunt de natură economică și nu etnică. Prin propășirea românilor a sporit nu numai numărul lor ci și pretenziunile lor la viață. Locurile, unde ei din vechime se așezaseră, nu tocmai cele mai largi și cele mai mănoase, au devenit cu timpul sărăcicioase și prea strimte. Schimbările fundamentale și esențiale, cari s'au petrecut în veacul din urmă, în modul de a cultiva pământul și a prăsi și ținea vite, în raporturile economice cu țara românească vecină, neingrijirea administrației publice de soarta acestor sate românești și de locuitorii lor, și continua apăsare politică, care i-a gârbovit, a trebuit să facă locașurile străvechi românești și mai strimte și mai sărăcicioase, și în urmă se îndemne pe cei mai îndrăzneți dintre locuitorii lor, să ia toiagul pribegiei în mână și să-și caute adăposturi mai priincioase. Ei le-au căutat aceste mai întâiu în vecinătatea lor. Românii au început să părăsească văile strimte și neroditoare ale munților și să coboare la șes; au părăsit fundurile păraielor răpoase și au căutat valea mai largă. Astfel s'ar explica în mod firesc cucerirea prin români a așezămintelor germane, situate în general mai avantajos, la locuri mai largi, mai roditoare, mai cu belșug. Aci românul fără pretenziuni sau cu mai mici pretenziuni găsea nu numai un teren pentru resplata muncii sale drepte, dar intra în concurență

cu un compatriot cu mai mari pretenziuni și mai mari cheltuieli și tot de odată mai puțin sprinten și mai puțin vânjos decât el.

Românul biruia deci la sigur. Numai în acest înțeles putem considera romanizarea comunelor germane ca o cucerire, căci în realitate poporul român nu poate înregistra o victorie, când se cuceresc așezăminte germane și în același timp se slăbesc așezămintele românești mai tare încă, decât s'au întărit celelalte. Nu puteri de expansiune a poporului se datoresc aceste cuceriri, ci miseriei economice, care apasă satele românești cari a pus mâna pe toiagul pribegiei. Căci dacă aceasta ar fi fost cu puțință, nu se producea o decreștere relativă a populației române, ci din contră înregistrăm astăzi un spor cel puțin normal al românilor. Mulți din români vor fi trecut munții și vor fi aflat în înfloritorul regat român o nouă patrie.

Explicările acestea mai mult teoretice ale decreșterii poate să nu corăspundă realității. Poate că au contribuit și ale cauze, în afară de cele amintite aci, la rezultatul, care ne îngrijește. În tot cazul numai cercetări conștiințioase și amănunțite pot să ne aducă lumină deplină. În prima linie vor trebui strânse toate datele ce privește mortalitatea populației române în aceste sate. În linia a doua se vor întocmi tablouri despre emigrare și în urmă se vor culege date cât mai multe și mai precise, cari se referesc la strângerea economică în satele românești. Strângerea acestui material statistic prețios n'ar întâmpina greutăți. Primăriile și oficiile parohiale dispun de el pe un period mai lung sau mai scurt și s'ar tracta mai mult de arangiarea și controla lui. Toată lucrarea s'ar putea reduce în caz de nevoie la 30-40 comune mai amenințate.

Pe baza acestor studii și rezultate se vor găsi și mijloacele potrivite pentru a împedea în viitor sau a reduce cel puțin decreșterea relativă a populației române din ținutul Sibiului.

Din România.

Deschiderea sesiunii generale a Academiei române. Marți după amiază s'a deschis sesiunea generală a Academiei române.

La această solemnitate au participat aproape toți membrii Academiei române din țară și străinătate.

În această sesiune se vor decerne și premiile pe cari le oferă Academia în fiecare an.

Ședința a fost prezidată de dl I. Kalinderu, președintele Academiei.

A doua zi plecase. Ce moment înfricoșat această plecare!... În picioare pe peron, întorsesem capul pentru a nu vedea pe Ion strângând hățurile, cail ridicându-se de-odată, trăsura pornind, pentru a nu vedea, cu un cuvânt, că-mi era răpit!... Tata îl însoțise la gară; mama și cu mine dejunam împreună; era glacial! Mama mănca ca de obicei, ceea ce îmi părea curios; eu înghițiam puțină hrană numai pentru a mă susține, și încă cu ce greutate; fiecare îmbucătură îmi rămânea în gât.

În mijlocul dejunului, Bălașa deschise ușa.

— Doamnă, dl Nicușor și-a uitat în odaie ochiul de sticlă. Trebuie oare să i-l trimitem?

Cerul de s'ar fi deschis lăsând să cadă pe masă soarele și luna, n'ași fi primit o lovitură mai puternică; poate că sfârșitul lumii nu va fi atât de grozav; repetai cu spaimă:

— Ochiul său de sticlă, Bălașo?

— Da, domnișoară, e pe masa de toaletă.

Mama devenise palidă, dar era foarte liniștită.

— Bine, Bălașo, poți pleca, vom vedea dacă e de trebuință să i-l înapoiem.

Aveam două alternative: să leșin sau să izbucnesc în suspine convulsive, aleasei partea a doua.

— Mamă, mamă, are un ochiu de sticlă! Doamne, este cu puțință!... Ce groază!... Nu mă voiu mângăia niciodată!... voiu muri de supărare!

— Liniștește-te, copila mea, liniștește-te, e ridicul să ajungi în asemenea stare: acel coconăș ne-a păcălit, iată tot; într'adevăr găsim ceva straniu în privirea sa.

Mama se sculase, eu plângeam la sânul ei.

— De ce nu mi-a spus-o mie, care-i mărturissem toate defectele mele, și unghia, și maseaua minții, și arșagul, tot, tot!... Doamne, cât sunt de nefericită!... Și ieri încă, a zis: »Mata ești bucuria ochilor mei?« Ar fi trebuit să zică: »Mata ești bucuria ochiului meu...« Ah! e grozav! grozav!

— Haide, taci, nu mai plânge așa, îți spun că e ridicul, nu te mai gândi la acestea, încearcă să te liniștești: cât e de neplăcut, că lucrurile au mers așa de departe, la o săptămână până la nuntă și acum, când totul e gata... În sfârșit, e mai bine, că ne-am deșteptat la timp.

Abia ascultam, o întrebare îmi ardea buzele.

— Atunci, are un ochiu de schimb, mamă, poate că pe cel care a servit îl pune în apă, pentruca să se răcorească?

Mama era grozav de nervoasă.

— Nu știu nimic, nu știu nimic, n'am cunoscut în intimitate pe nimeni cu ochiu de sticlă și nici nu țin să știu cum se petrec astfel de lucruri.

Ea mai continuă, ca într'un monolog:

— Ce neplăcere, tot trusoul marcat cu un N: când vom mai găsi asemenea inițială; bietul bărbatul meu tot d'astea boacâne îmi face: dela prima vedere era farmecat de acest coconăș, era o perfecțiune, informațiuni excelente, iezuiții, colonelul mai știu și eu ce?... Iată bărbatii, nu trebuie nici-odată să te iei după gura lor... Iată acum o frumoasă descoperire, mi-se părea mie că are ceva extraordinar; nu-mi plăcea, acest individ, și aveam dreptate.

Ridicasem nițel capul: vederea ochiului de sticlă privindu-mă din fundul cutiei sale mă turbura

încă destul de tare, dar mă preocupa și o altă viziune foarte dulce: revedeam pe logodnicul meu atât de bun, atât de draguț, auziam toate proiectele noastre de viitor, toate planurile noastre în dor și, deodată, mi-se păru că sunt în seara din ajun, nu-i spuseseam mami acele sărutări, dar simții, că iubeam pe Nicușor cu ochiul său unic și că nimic nu m'ar face să-l părăsesc, tot curajul îmi reveni.

— Mamă, sunt sigură că și-a pierdut ochiul într'un mod onorabil, măreț, e o rană, de care trebuie să fie mândru, scăpând pe cineva poate dintr'un incendiu, devotându-se de sigur: e atât de bun, are sentimente atât de nobile, înțeleg că îl costa nițel să mărturisească așa ceva, dar...

— Ce spui? ori ești nebună? Crezi tu că-ți voiu permite să te măriți după acest bărbat, cu această infirmitate: chior, un chior!... Tu atât de frumoasă cu cei șeptesprezece anișori ai tăi, averea ta, tot ce-i aduci... nu, de o mie de ori nu, copila mea, nu-ți făuri un roman de devotament și sacrificiu, e de prisos, nu-ți voiu da nici odată consimțământul meu; să te măriți cu un chior, și dacă le-ar perde și pe celalalt, ar deveni orb!... Iată ce ar fi plăcut.

— Ei bine, mamă, voiu fi cânele lui fidel, îl voi păzi, îl voiu iubi mereu, ori-ce s'ar întâmpla!

Eram într'o exaltare extraordinară: suspinele mele reîncepură din nou și de astădată nu păreau aproape de a se opri. Când Bălașa deschise ușa, fața sa cinstită trecea prin toate gradele uimirei.

— Ei, domnișoară, cum, doamne iartă-mă, se poate să ajungi în asemenea hal, pentrucă dnul Nicușor și-a uitat un ochiu: în fine își va cum-

Discursul dlui I. Kalinderu Oratorul spune că în sesiunea actuală se împlinesc trei ani de când a fost ales de prezident al acestei înalte instituții culturale și mulțumește colegilor săi pentru onoarea ce i-au făcut și pentru sprijinul ce i-au dat în acest an interval, sprijin grație căruia s'au putut introduce în viața și funcționarii Academiei, o mulțime de schimbări fericite.

În sesiunea actuală, continuă dl I. Kalinderu, urmează să alegem un nou președinte conform statutelor, cari prevăd că un membru nu poate fi reales în această demnitate mai mult de trei ani consecutivi.

Mai departe dl Kalinderu arată chestiunile cari au preocupat Academia în acest interval de trei ani.

Între altele s'a propus o lucrare privitoare la starea românilor din Macedonia, din toate punctele de vedere, s'a lucrat cu sirguință la dicționarul limbii române, s'a îmbogățit mult colecția de documente a Academiei române, etc. etc.

Terminând dl Kalinderu a spus că și Academia română e mahnită de năpasta ce s'a abătut asupra țării prin mișcarea dela sate.

— Dea Domnul ca această dureroasă încercare — a zis oratorul — să treacă curând, iar urmările ei care vor fi destul de grele, să fie șterse cât mai repede printr'o muncă încordată și unită a tuturor. Dea Domnul ca țara să iasă regenerată, întinerită, din aceasta sângeroasă frământare între fiii ei, pentru binele tuturor românilor.

D. Sturza secretarul general al Academiei, a împărțit membrilor de față raportul anual asupra activității Academiei, care a fost imprimat.

În urmă membrii Academiei s'au retras în secțiuni și au început lucrările.

În ziua de 23 c. se va face alegerea noului președinte al Academiei.

Manifestul dlui C. Stere. Iată textul manifestului adresat de către dl C. Stere, prefectul județului Iași,

Către toți locuitorii satelor,

Săteni!

În mijlocul turburărilor ce au zguduit țara până în temelie, și care pot aduce pustiu în va-

tra satului și sărăcie în casa omului și amar și ticăloșie în toată țara, — plângerile, întru cât ele sunt drepte, au ajuns din fundul satelor până la înălțimea scaunului Domnesc, și M. S. Regele, cuprins de jale în fața suferințelor poporului său și de dorul de pace obștească, a hotărât ca sfânta dreptate să biruiască și liniștea și mulțumirea, și dreptul fiecăruia, și al celui mic să domnească peste tot. Iar pentru această, a încredințat cărma statului unui nou guvern, în frunte cu bătrânul bărbat al țării Dimitrie A. Sturza, prim-ministru și ministru al Trebilor din afară.

O chezășie, că de astă dată voința neștrămutată a Majestății Sale va fi adusă la îndeplinire fără șovăire, sunt și numele celorlalți ministri.

Urmează explicarea manifestului guvernului, în numele regelui, apoi continuă:

Săteni!

Voi sunteți datori să ajutați guvernul să aducă la îndeplinire cât mai grabnic dorința Majestății Sale, păstrând liniștea și împiedicând ori-ce neorânduială în mijlocul vostru.

Dupăce liniștea și orânduiala se vor restatornici, la alegerile viitoare pentru Camera și Senat chemate să dea ființă tuturor legilor de mai sus, d'voastră înșivă, ca alegători ai colegiului al treilea, veți putea să vă spuneți cuvântul și să alegeți un deputat din sânul d'voastră, care să ridice glasul pentru apărarea intereselor și drepturilor d'voastră.

În numele guvernului vă încredințez cu toată inima, că veți avea voia deplină de a alege pe ori-cine veți socoti și în care să puteți avea toată încrederea.

Arma cea mai sănătoasă și cea mai sigură pentru atingerea țelului este buletinul de vot, pe care îl aveți în mâna d'voastră, iar nu jafurile și neorânduiele, cari totdeauna vor fi oprite cu asprime, căci pot duce numai la rușinea țării și sărăcia tuturor.

Săteni!

Cei mai mulți dintre d'voastră mă cunosc de aproape. În două rânduri am avut cinstea să fiu alesul d'voastră. Puteți dar să fiți siguri că mă voi ține de cuvânt și de astădată.

Grija noastră de căpetenie a tuturor trebuie să fie acum ca munca câmpului să înceapă la vreme, ca ogoarele să nu rămâie nearate și nesămănite, și astfel să nu cadă asupra țării foamea și sărăcia, de care tot voi sătenii sunteți amenințați să suferiți mai mult.

Până la întocmirea legii pomenite mai sus, orice punere la cale nu se poate face însă decât

pără altul, dacă-i trebuie până de seară, și nu se va arunca în gărlă, pentru că nu va avea drăcia asta pe față.

Și Bălașa ținea cu delicatețea în vârful degetelor monoculul lui Nicușor, pe care-i cunoaștem atât de bine cu marele său geam rotund, cercul său de baga, care-mi păru un moment ca un cerc luminos; într'aceea emoțiunea mă împiedecă de a vorbi; mama se repezi spre Bălașa.

— Despre asta ziceai, că e un ochiu de sticlă, Bălașa?

— Ei da, coconiță, afară dacă nu i-o fi zicând un ochiu de geam, nu știu nici eu, ori cum i-s'ar zice, îi șade foarte rău dlui Nicușor și domnișoara va face bine să-i pună ochelari, când vor fi cununați; ce comedie, că bărbații de astăzi găsesc frumoși să se uite cu un singur ochiu, mai ales că trebuie să fie foarte greu, ca să-l ții pe față; eu n'ași putea.

Bălașa, cu o strâmbătură comică, încrețind gura, ridicând nasul, încercă să fixeze monoculul sub sprânceana dreaptă. Nu mă mai putui ține, lacrimile mele deveneau un râs nebun... Eram atât de nemulțumită!..

Douăzeci și cinci de ani s'au împlinit de atunci... Nicușor a fost un excelent bărbat, de altcum tot atât de nesuferit ca întregul acest soi de indivizi; de mult încă poartă ochelari și privește cei amândouă ochii, când vrea să vadă ceva: monoculul este înmormântat în fundul unei cutii, îl păstrez ca niște moaște de lacrimi și de ris și am de gând să-l las ca moștenire nepoților mei, dacă voi avea; fetele mele sunt logodite, m'am

grăbit să le previn, că aleele parcului sunt umede și reci seara. Fiecare la rândul său, »casi va il mondo«, viața trece și cât de curând din vechia gospodărie nu va mai rămânea, decât ochiul de sticlă al logodnicului meu.

POEZII POPORALE.

Culese de George Măteș Coașd, Bihor.

Măr roșu ca vișina,
Rupsă-mi badea inima.
Cum o rupse 'n târg o duse
Și-o dădu cu ițja
Cum dau grecii tămăia.
Și-o dădu cu meselu,
Cum dau grecii piperu.

Astă iarnă era iarnă,
Că ninge de prăpădea,
Badea tot la noi venea.
Amu-i vară și nu vine,
Că s'a mânia pe mine.

Frunză verde ruguțu,
Rău m'a urit drăguțu,
Că m'a părft hortaca,
Care-a fetit cu maica,
Și fetește și cu mine,
Mânânce-o mare rușine.

Marama badii-i la mine,
Aș trimite-o, n'am pe cine,
Soarele-i mândru rotund,
Badea-i în Orade-afund.

prin bunăînțelegere între săteni, pe de o parte și arendași și proprietari de altă parte.

Am vorbit cu arendași și proprietari și am văzut că ei sunt gata să mai lase dintr'al lor. Vă rog dar, din toate puterile mele, să căutați să vă înțelegeți cu ei și să lăsați și d'voastră dintr'al vostru, pentru că să ne dați răgazul să putem vedea cu deamănuntul ce se mai poate face în fiecare împrejurare, fiindcă vremea este scumpă și peste puține zile va trebui să înceapă munca câmpului.

Am luat măsuri ca primarii, preoții și învățătorii să vă dea toate lămuririle și să fie mijlocitorii d'voastră. Vă rog, ascultați de sfaturile lor.

Iar dacă cu toate silințele ce ne dăm să vi-se facă dreptate, nu veți avea puțină răbdare ce vi-se cere, și nu veți asculta de sfaturile noastre, și se vor începe din nou neorânduiele și acele sălbătăcii rușinoase pe cari le-am văzut mai zilele trecute, pornite din îndemnul făcătorilor de rele, de cele mai multe ori străini de stat, — să știți atunci că cu durere voi fi silit să înfrânez aceste neorânduiele cu cea mai mare asprime și fără nici o cruțare.

Voiu avea totdeauna urechea plecată spre părurile voastre. Mă voi duce eu însumi prin județ în cât mai multe sate voi putea, dar nu voi îngădui nimănui să-și facă dreptate singur, cu sila. Asemenea lucru se poate face numai în țeri sălbatice, și noi nu putem suferi o astfel de rușine.

Să fie dar dreptate și pace!

Și Dumnezeu să vă lumineze și să vă ajute.

Eu îmi voi face toată datoria.

Prefect C. Stere.

Iași 16 Martie 1907.

Manifestul guvernului României.

Manifestul lansat de guvernul României în numele M. S. Regelui a produs o adâncă impresiune în toată lumea.

Astfel »Neue Freie Presse« într'un articol de fond scrie următoarele:

»Regele a intervenit oare-cum în mod dictatorial în luarea măsurilor ce se impun față de revoltele ce au luat naștere în regatul vecin. Dar această atitudine a Suveranului României este justificată de îngrozitoarea mișcare ce s'a născut în această țară.

»Cât de critică e situațiunea s'a putut vedea din momentul solemn al ședinței Camerei române, în care șefii opozițiunii conservatoare au asigurat Cabinetul că-l vor sprijini în executarea

Lunca-i mândră jumătate,
Badea-i afund în cetate.

Dusu-s'a bădița dus,
Dela Orade mai sus,
Și merinde nu și-a pus.
Dar m'oi pune și i-oi face.
Prin sprincene cerne-oi,
Și cu lacrimi moe-oi,
Subsuoară dospo-oi,
La inimă coace-oi,
La badea trimite oi.
În ștergură de bumbac,
La bădița meu cel drag.
În ștergură de fitău,
Tocmai la bădița meu.

Fata Dochii.

Din colecțiunea: »250 Balade populare« cul. de Theodor A. Bogdan, învățător în Bistrița.

Insuratu-s'o 'nsurat
Un fecior de om bogat,
Ș'o luat față săracă
Numa lui singur să-i placă.
Cât ospățu și-l făcea
El la dansa începea
Da și el și maică-sa:
»Te pot țipa când oi vrea.«
Ea din graiu așa graia:
»Dacă nu ți-am trebuit
La ce m'ai bajocorit,
Dacă nu ți'o fost de mine
Să nu-mi fi făcut rușine.
Bărbate 'n târg să te duci

reformelor promise în manifestul ce s'a lansat către țară.

»Acest manifest este extraordinar de interesant, pentru că Statul a trecut peste așa zisele drepturi câștigate când a văzut imensitatea pericolului ce amenință toate clasele societății.

»In Rusia, mai ales, manifestul Regelui Carol a avut un formidabil ecou. Și acolo țărani sufer în mod îngrozitor; buzele lor crapă însetoșate, după un pic de dreptate.

»In ultimele ședințe ale Dumei, manifestul regelui Carol a servit ca bază a discuțiilor pentru rezolvirea chestiunii agrare din Rusia. Reprezentanții națiunii s'au referit imediat la avizul dat de Regele Carol pentru salvarea României. Deputații ruși au rămas adânc impresionați de măsura luată de guvernul român.

»Cu publicarea acestui manifest România intră într-o nouă fază a istoriei sale«.

Pester Lloyd scrie de asemenea un lung articol de fond în numărul său dela 28 Martie st. n. și — lucru de mirare — în mod cu totul obiectiv. Și acest ziar deplânge starea de mizerie, de lipsă și de neomenoasă exploatare a țaranului român de către unii proprietari și arendași rapaci. Speră însă că făcându-l pe țaran să înțeleagă ce e un stat și alipindu-l — printr'un bun tratament — de pământul ce-l cultivă, ca să se aleagă și el cu ceva de pe urma muncii sale, ordinea va fi asigurată în regatul român.

»E de o necesitate internațională, zice »Pester Lloyd« ca ordinea să se restabilească în România căci această țară e un factor necesar în Orientul Europei.

»Violenta erupere a revoluțiunii agrare în România ar trebui să pună și pe alții pe gânduri și să învețe din pășania ei. Și la alte state ar trebui să se întrebe dacă nu e ceva putred și la ele și n'ar fi bine oare ca să ia măsuri de cu vreme spre a evita o catastrofă?»

»Din extremul orient al Europei începând din Rusia (a cărei existență depinde dela buna sau rea rezolvare a chestiunii agrare), până în Europa centrală și sudul Europei suflă un curent revoluționar agrar. E deci o legătură, și un mare pericol de mare contagiune și pentru alte state în cari se arată deja simptome îngrijitoare.

»Iată pentru ce ar fi bine ca toate statele amenințate de un pericol agrar, să ia măsuri de timpuriu, dar în mod parcimonios și nu cu inima mică, ci cu vederi largi reformătoare.

După vacanțe.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 4 Aprilie.

Pentru ai nostri vacanța asta n'a fost de odihnă. Și totuși pe toți îi vedem cu puteri noi, întregi, veseli de osteneală, și — nu știu de ce am impresia asta — cu încredere în izbândă. Ei sunt de față aproape până n'nr'unul. Și nu mai stau în băncile cele din urmă, ci sunt adunați pe la spațele ministrilor.

Aceasta înviorare, poate vine dela conferința de ieri a clubului, în care s'au luat în cea mai bună înțelegere toate hotărârile. Deputații sârbi s'au alăturat necondiționat la atitudinea deputaților români și slovaci. Mișcările din afară sunt privite cu deplină satisfacție.

Dar și presa maghiară pornește cu mare aparat în — luptă. Amenințările de tot transparente la adresa celor cu gânduri de obstrucție vin din loc de frunte. Organul lui Apponyi își arată pumnul și dinții în articol prim. »Pesti Hirlap« apelează la ezacitatele prezidentului și la majoritatea care are putere de a lungi ședințele.

În genere, deputații sunt puțini. Ai nostri povestesc multe lucruri frumoase despre grandioasa însuflețire a poporului manifestată la adunările de protestare. Se vorbește de astfel de adunare chiar și în Maramureșul crezut perdat.

În ședință, spiritul e pașnic la suprafață. Dar în adâncuri fierbe. Este ceva ce par'că strânge inimile. Naționaliștii se feresc cuminte de ce ar putea irita patimile îndată la început. Cuvântarea lui Molnár e ascultată cu mare atenție și, se poate vedea, face adâncă impresie. Asemenea puternicile argumente ale bătrânului Polyt, care dispune de o învățătură și experiență nespuse de prețioasă.

Nițică pauză de distracție a făcut clovnul Simkó.

Ședința se deschide la orele 10 și 10 m.
Prezident Jusih Gyula,

Deputați naționaliști: T. Mihali, Goldiș, Novac, Popovici, Mușitchi, Pop, Vlad, Al. Vaida, Damian, Manoilovici, Polyt, I. Maniu, Scikac.

Se dă cetire petițiilor sosite la biurou în vacanțe, și se isprăvesc alte daraveri mărunte. Cettindu-se lista interpelațiilor ce așteaptă încă răspuns, numele românești se aud neconținut; ele s'în recordul. — »Dl ministru președinte dorește să ia cuvântul« — se aude învălmășit glasul prezidentului. Apoi un sunet de clopoțel liniștitor și un freamăt de zimbete binevoitoare — abia acum se trezește Weherle din taifasul ce ține cu deputații dela spate. El depune mai multe proiecte de lege — fără un deosebit interes. Depune câteva și ministrul de agricultură Darányi, în chestia servitorilor și muncitorilor în gospodării. Primește aplauze.

Proiectul cu privire la modificarea procedurii avocațiale se primește în a treia cetire.

Apoi întrăm în clipele de începere a unei epoci pentru noi.

Vertan E., o mutră destul de antipatică, cu glasul scârțâitor, urcă amvonul de pe care nici odată n'a răsunat glas blând de împăciuire. E raportorul comisiei de instrucție publică, unul dintre cei mai descreerați șoviniști. Crede a se fi achitat glorios de datorința sa, și a fi aruncat un principiu de mare politician, spunând verde, că granițele politice ale țării trebuie să fie și granițe etnice — va să zică maghiarizare în ruptul capului! (Ce nimerită vorbă!) Vreme de-un ceas îmblătește pae — în care nici odată n'a fost grăunțe. Stă să crepe de ciudă pentru hotărîrea Arhierilor nostri de a apela chiar și la dreptul de veto al Regelui. Camera aprobă sgomotos, când spune amenințător, că asta ar însemna o ingerință anticonstituțională. Argumentația lui iuridică e anemică. Într'un rind, dr. Pop îi contrazice în treacăt. Fuga, Camera se bursucă și face o gălăgie, ca aceea — par'că astfel ar voi să-și manifeste și anunțe »energia«, din capul locului.

Molnár I.: (vorbește aspru și hotărît). Nu primește proiectul mai cu seamă din motive politice, pe lângă altele o grămadă. Coaliția s'a încheiat numai pentru anumite scopuri de ordin constituțional. Întrând în coaliție el și-a rezervat dreptul la opinia liberă în ori-ce altă chestie. Astfel și în cea de față. — Apponyi are doruri minunate, cu cari hipnotizează și pe cei-ce altădată au vederea clară. Proiectul îmbunătățește soarta învățătorilor, dar timeo Danaos et dona ferentes. (Camera ascultă în liniște complectă. Apponyi este vădit, iritat și zăpăcit).

Proiectul de față nu are, în definitiv, alt scop, decât impunerea exclusivă, a limbei maghiare. Învățarea limbei maghiare poate fi o pretenziune

Tri curele să-mi aduci
Și cu două să mă 'ncingi
Și cu una să mă prinzi,
Și tu 'n târg ca să mă duci,
Dar' în târg la Glogoveț
Că's nevestele cu preț.
El în târg că să duceă
Tri curele 'mi aduceă
Și cu una mi-o prindeă
Și cu două mi-o lega
Și în târg că să duceă
C'un turc bătrân să 'ntâlnea:
— »Alelei fecior de sârb
Ce porți nevasta prin târg,
Ori și murgu de schimbare
Ori nevasta de vânzare?«
— »N'o vând că nu mi-ar plăcea
Ori că nu știe lucra
Dar' o ven't vremea de-așa
Ca să imi vând nevasta.«
— »Prețu cum îl prețuiești?«
— »De cinci ori s'o cumpenești,
De cinci ori
Cu gălbiori,
Ș'o dată cu bani mărunți
Și tot să nu-ți pară mulți.«

Ea din graiu așa grăia:
»Dacă nu ți'o fost de mine
Dă-mă la creștin ca tine
La acesta nu mă da
Că mi-a mânca vieța.«
De acolo se ducea
C'un sârb tinăr se 'ntâlnea.
— Alelei fecior de sârb
Ce porți nevasta prin târg
Ori și murgu de schimbare,
Ori nevasta de vânzare?«
— Murgu nu mi de schimbare,
Mi nevasta de vânzare,
Că n'o vând că nu-mi plăcea
Ori că nu știe lucra,
C'a venit vremea de-așa
Că io să-mi vând nevasta.«
— »Prețu cât îl prețuiești?«
— »De trei ori s'o cumpenești,
De trei ori
Cu gălbiori
Ș'odată cu bani mărunți
Și tot să nu-ți pară mulți.«
El banii i-o numărât
Cu nevasta a plecat,
Acasă cât ce-ajungea

La masă că se punea,
Ea de cină că-i făcea
El cina și ea plângea.
— »Ce să fie tu nevastă
Eu să cin și tu să plângi?«
— »Da cum focu să nu plâng
C'am avut și eu un frate,
Sămăna cu dumneata
De gândești că ești ăla.«
— »Să te 'ntreb că cine ești,
Că io-s fiiu Dochii
Din cea țar' a Bistriții.«
— »Și io-s fata Dochii
Din cea țar' a Bistriții.«
— »Bine soro, bine dragă
Bine că te-am întreat
Și 'n păcat nu ne-am băgat.«
El cu mâna o lua
Și 'n căruță mi-o punea
La cumnatu-so pleca:
»Cumnat cumnățelu meu,
Ține pe soru-mea bine,
Și când banii s'or găta
Mai vină că ți-oiu mai da
Cu litra, cu feldera
Că așa se dă zestrea.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului,
delătură tusa, șegma, asudarea noaptea.

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la
morburî de plumăni, cataruri, tusa convulsivă, scrofulosă,
influență.

Oferindu-l-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna:
impachetarea originală „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Eletia).

„Roche“

Se capetă prescriindu-se de medie în
farmacii la 4 cor. sticla.

justă, și se poate împăca cu naționalismul modern, dar mijloacele alese de Apponyi sunt peste măsură primejdioase. Instrucția confesională s'a șters tot de-a-una numai cu mișcări revoluționare. — *In țara noastră, așa de împesțiră de confesii, este imposibil a le lua lor dreptul la susținere de școli. La noi acest drept este o esențială și fundamentală teză în constituție.* — Dreptul disciplinar ce se dă ministrului cu plină discreție, în proiect, face posibil acestuia, a năvăli asupra ori cărei școli, maghiare și nemaghiare. — Învățătorul confesional are chiar atâtea datorii și adesea mult mai mult de lucru, decât cel de stat. Lui, deci cu mult mai ușor îi poate găsi nod în papură, inspectorul, și toată droaia de controlori ce i-se pune în cărcă. În trecut, confesiile au îndeplinit o sublimă muncă culturală, care e vrednică de altă recunoștință decât cea adusă în proiectul de față. — Salariizați mai s'ab, în greutăți însă egali cu cei de stat, învățătorii confesionali au cuvânt să fie nemulțumiți. Cum vine acum ministrul ca să-i mai încarce cu o sumedenie de obligamente, atârnatore de judecata inspectorului, pretorelui, comitelui, și toți potențiații statului? (aprobări la naționalisti). Plătirea învățătorilor, de orice categorie, este datorința statului, ingerința lui în afacerile autonome ale bisericilor însă e nedreptate.

Asupra școlilor confesionale guvernul își aroagă un drept de control mult mai larg și mai sever, decât chiar asupra școlilor de stat! Asta-i anarhie! (kossuthiști aprobă domol) — *Este cea mai mare iloyalitate a exploatarea starea de mizerie a oare-cui!* (Naționalitățile aprobă sgomotos. Wekerle îl fixează neconținut.) În Anglia, când biserica a ridicat școli speciale pentru muncitor, statul a plătit salariile învățătorilor... (kossuthiști: dar acolo nu sunt valahi! acolo nu sunt trădători!) însă nici o influență mai mare nu a avut asupra cârmuirii școlilor. (Se repetă vehement strigătele de mai înainte.)

Prezidentul. Liniște domnilor. Cu astfel de intreruperi nu se poate rezolva o chestie așa de gravă!

O voce de pe galerie: (un om în vârstă îmbrăcat destul de cinstit, strigă) Dați afară din parlament pe naționalisti! Ei vând țeara! Nu suferiți decât înșelători de stat!

(Învălmășală, zgomot, ilaritate. Prezidentul așteaptă liniștit să-și sfârșescă spusele »patriotul«, apoi cere liniște. Zurbagiul e luat și dus la locul competent. Dr. Pop: asta-i terorism! Inimile sunt încleștate.)

Molnár I.: Budgetul țării nu se adună din punga milionarilor americani, ci din sudoarea tuturor cetățenilor. Cu tot dreptul acesta, pot cere banul statului pentru școlile lui. Atât e de greșit și de nedrept întreg proiectul, de cea mai frumoasă și justă faptă a ministrului de culte ar fi să-l retragă acum numai decât. (Ilaritate. Naționalisti aprobă). Pentru serviciile aduse în cursul timpurilor grele, bisericile nu cer acuma ajutor spiritual, numai puțin ajutor material, spre a-și îndeplini nobla operă. Aceasta li-se cuvine fără de orice restricție!

(Cere pauză de 10 minute, la orele 12).

Molnár I.: Reprobă dispoziția proiectului, de a se socoti în bază și venitele cantonale — foarte nesigure, și agonisite cu osteneală peste cea școlară. — Este pregătit la acuze de nepatriotism și proptirea tendințelor naționaliste, (Așa-i! Durere, așa-i!) dar știu bine, că totdeauna astfel au fost întâmpinați cei-ce nu susțineau statificarea. Nici zadarnică nu i-se pare vorbirea, căci valoarea unei opinii nu totdeauna dela mulțimea susținătorilor atârna.

Apponyi A.: Expozeu mai larg își rezervă a face mai târziu, acum va răspunde pe scurt, numai de grijă ca să nu se întărească în opinia publică devize deșerte. El nu bagatelizează o opinie, fie ea susținută de cât de puțini, dar ține să precizeze, că cele spuse de Molnár sunt păreriile lui individuale, iar nu ale bisericii în care ocupă postul său de cinste. (Intreruperi dese pe băncile naționaliste). Dacă el merge la extrem cu toleranța față de opinia unei infime minorități, așteaptă ascultare răbdătoare și dela aceasta. Cu estravaganțe de felul acesta deputații naționalisti numai strica pot cauzei lor, proprii. (Mișcare). Obiecțiunile mai de seamă în contra proiectului aduse de foruri competente, sunt de caracter religios, și nici decât de caracter național ori politic. Accentuiază cu deosebită putere asta. Aceste

obiecțiuni sunt apoi în parte de natură, ce s'ar putea aduce în consonanță cu principiile fundamentale ale proiectului. (Aplauze îndelungate).

Întră nedumeririle Camerei, Molnár cere cuvânt în chestie personală, și arată, că are cuvântul a privi părerea sa ca a bisericii din care face parte.

Simko F. (kossuthist tânăr, vorbitor cu înceată emfază ridicolă, suptiindu-și une-ori glasul ca în bocete.) I-ar plăcea să dovedească tradarea de patrie săvârșită de naționalisti. Citește faimoasele articole ale lui Apáthy și ucenicilor săi despre expoziția română...

Prezidentul. Sunt așa de grave acuzele rostite, încât nu este iertat să vă ascundeți la spațele cutărui autor.

Simkó. Dă 'nainte cu cetirea...

Prezidentul. Acuma nu expoziția română e la ordinea zilei ci proiectul școlar. Vă rog să rămâneți la chestie.

Simkó. Vrea să îplinească o datorință patriotică și cetește înainte calomniile.

Prezidentul. Îl roagă să se apropie de chestie (Sgomot. Szappanos face să se indigneze prezidentul pentru strigătul său: n'ai drept să iai cuvântul). Oratorul polemizează puțin cu prezidentul, apoi, neavând a spune lucruri serioase, își încheie ieremiada sa de douăzeci minute.

Vorbirea lui M. Polyt.

la apoi cuvântul deputatul național

Mihail Polyt: Proiectul este în opoziție cu dezvoltarea istorică a țării, căci răpește drepturile la milioane de cetățeni. (Mișcare). Pacea țării numai cu înțeleaptă politică culturală se poate ajunge. Raporturile noastre culturale diferă cu totul de cele din apus. Este prin urmare greșit proiectul de față care copiază instituțiile culturale apusene. — Dela începutul ei, țara noastră s'a dovedit de țară orientală. Aiuri națiunea este identică cu statul. La noi națiunea se identifică cu rassa. De ar fi în Macedonia, ministrilor nostri de instrucțiune și interne li-s'ar răspunde cu gloanțe pentru ordinațiunile lor. (Umorul oratorului stârnește veselie generală).

O voce: Adevărat obicei orientat!

M. Polyt: Proiectul vatămă autonomia confesiunilor. E mândru dar e viclean. (Ilaritate). Dacă va primi sancțiune, s'a sfârșit cu autonomiile bisericesti. Suprema nedreptate este, că învățătorii sunt scoși de sub autoritatea bisericilor lor. Atunci ce influență vor mai avea asupra lor forurile bisericesti?

Desfășură apoi foarte frumos ideea națională și ideea de rassă.

Prezidentul: îl roagă să rămâie la obiect!

M. Polyt: Locul nașterii nu este decisiv asupra naționalității cuiva. Și Apponyi s'a născut în Viena, totuși nu e neamț. (Ilaritate). Guvernul înădușe chiar și nișuințele culturale, cum a făcut-o cu teatrul...

Prezidentul: Vă rog încă odată să rămâneți la obiect!

M. Polyt: Dacă proiectul vrea să fie politică de Kurucz, aducă-și aminte independenței că astfel de politică numai în înțelegere cu toate milioanele locuitorilor se poate face.

Prezintă un proiect de rezoluție în senzul căruia cere retragerea proiectului, care vatămă autonomiile bisericesti și cere prezentarea unui nou proiect în înțelegere cu autoritățile bisericesti, care să aibă în vedere numai adevăratele interese ale învățământului popular.

Partidul național îi face ovații bătrânului și înțeleptului Polyt.

Ședința se ridică la ora 2.

Apărarea națională.

O singură biserică națională.

Vocea unui prelat.

Poporul român nu e luat în seamă.

Revenim azi la un moment — care ni-a scăpat ieri, care însă este vrednic de a fi reținut — din rezoluțiunea bărbătească a adunării din Făgăraș, ca o dovadă: ce se poate naște din impresii și emoții mari? Iată într'alte ce se cuprinde în rezoluția celor 10.000 de români din Țara Oltului:

»Iar dacă glasul arhierilor și al poporului român ar rămâne neascultat, cerem ca capii nostri bisericesti, în fața pericolului ce ne amenință neamul și interesul solidarității naționale bisericesti, să facă pașii de lipsă, ca poporul român de sub Coroana Sfântului Stefan să se încheie într'o singură biserică națională românească«.

Semnificativă dorință, pe care ne mărginim a o releva deocamdată, ca un simptom interesant a modului de cugetare și simțire a masselor române.

Lupta pentru apărarea națională este în toiul ei. Cu ziua de azi a început și'n parlament, iar afară de parlament curge în valuri largi și majestoase.

Că va ținea cineva seamă de ea? La urma urmelor noi am putea răspunde și așa: *nu ne pasă!* Poporul român, face într'o impozantă unanimitate cel mai solemn protest, guvernul însă vrea să ne arete că *nici nu ține cont de poporul românesc.* El poate să tot protesteze, *nu e luat în seamă, e nesocotit, ca ceva ce n'are nici o importanță.*

Dacă guvernul vrea să acrediteze simțământul acesta în popor, să-i facem pe voie. *Să i-o spunem poporului românesc,* că pe el nimeri nu-l ia în seamă și a ajuns în țara lui ca să-l poată lovi orice vagabond cu piciorul.

Vorbirea P. S. episcopului I. I. Papp.

Iată vorbirea autentică pe care a ținut-o Luni P. S. Sa episcopul I. I. Papp, drept răspuns la cuvintele bine simțite ale dlui M. Veliciu:

Onorată adunare!

Mulțumesc On. adunării pentru această manifestare de stimă și încredere, care o privesc și trebuie să o privesc de o dovadă vie, că atunci, când noi arhierii provinciei noastre metropolitane, în frunte cu neobositul nostru mitropolit Ioan Meșianu, ne-am prezentat la înaltul guvern și i-am descoperit cu cuvântul și i-am arătat și în scris gravaminele bisericii noastre față cu proiectul și cu dispozițiunile proiectului de lege, relativ la regularea referințelor de drept ale școlilor noastre confesionale și la regularea salariilor învățătorilor dela școlile noastre elementare, noi nu am spus și prezentat numai vederile noastre individuale, ci am spus și am arătat gravaminele și îngrijirile clerului și ale poporului român ortodox din întreaga noastră provincie metropolitană, adecă gravaminele și îngrijirile bisericii noastre vii, ai cărei reprezentanți legali suntem și ale cărei interese vitale și legale nu numai chemați, dar după poziția noastră în biserică și stat, suntem și datori a

le apără pe toate ferenele legale și cu toată căldura inimii noastre.

Onorată adunare! Noi am fost și suntem în deplină cunoștință a raportului, în care stă biserica noastră cu statul, din care și noi facem parte și tocmai de aceea, când ne-am arătat gravaminele și îngrijirile noastre față cu proiectul de sub întrebare, nu am făcut aceasta numai ca și reprezentanți și fii ai bisericii noastre, dar am făcut-o și ca cetățeni ai statului ungar și am făcut-o în deplină cunoștință a chemării și datorinței noastre, de după care, deodată cu apărarea drepturilor bisericii și a neamului nostru, drepturi bazate și asigurate prin legi sancționate de Majestatea Preagrațiosul nostru Monarh, să apărăm și promovăm și interesele de ordine și pace internă a iubitei noastre patrii comune.

Pe cât timp *propunerea limbei maghiare* în școlile noastre confesionale se *solicită* ca și *mijloc* pentru înțelegerea dintre cetățeni și pentru înaintarea lor în cultură și bunăstare și prin aceasta la promovarea intereselor iubitei noastre patrii, noi nu suntem și nu putem fi contra propunerii cât mai intensive a acestui obiect de învățământ, dar aceasta dispozițiune o ținem de practică și cu scop numai întru atâtă, încât prin propunerea acestei limbi în mod mai intensiv nu se zădărnicește scopul școlii elementare și nu se neglijează și nesocotesc celelalte obiecte de învățământ prescrise de lege, cari nu numai sunt tot atâtă mijloace pentru îmbogățirea cunoștințelor de lipsă și pentru promovarea culturii și prin cultura buneii stări a cetățenilor, dar fără cunoștința cărora nici nu s'ar putea ajunge scopul vieții omenești.

Noi nu suntem nici în contra urcării salarelor învățătorilor dela școlile noastre confesionale, din contră dorim, — precum s'a pronunțat Măritul nostru congres național bisericesc, — ameliorarea stării materiale a acestor factori ai luminării și deșteptării poporului nostru, pentru că și ei îndeplinesc tot aceea misiune culturală, pe care o îndeplinesc și învățătorii școlilor de stat.

Și dacă totuși ridicăm excepțiuni contra dispozițiilor din proiectul cunoscut, relativ la acest punct, acestea le formulăm și ridicăm pe motivul, că ni-se cer jertfe nouă, pe cari poporul nostru nu le poate suporta, pentru că nu sunt în consonanță cu starea lui materială și avem motive de excepționare contra dispozițiunii acestui proiect, pentru că deși înaltul guvern ne pune în prospect ajutorul său în toate cazurile de lipsă, dar acel ajutor ni-l oferă sub atari condițiuni, cari noi nu le aflăm în consonanță cu drepturile naturale ale bisericii noastre, nici le aflăm bazate în legile pozitive existente, deci trebuie să ridicăm cuvântul contra unor atari condițiuni și de aceea, pentru că ele, după vederile noastre, fac de tot problematică existența și susținerea caracterului confesional al școlilor noastre.

Arătându-vă astfel unele dintre gravaminele noastre față cu proiectul cunoscut și repetându-mi mulțumita pentru onoarea și încrederea ce mi-ați dat și cu aceasta ocaziune, rog pe Impăratul ceriului: să ne lumineze pe toți și să ne învrednicească a ne face datoria atât întru apărarea intereselor bisericii noastre și ale instituțiilor ei, cât și întru promovarea intereselor bine pricepute ale iubitei noastre patrii comune, ai cărei cetățeni credincioși suntem și dorim a rămânea până la cea din urmă a noastră răsuflare.

Conferența clubului naționalist.

Clubul deputaților naționali în conferența ținută astă-seară a designat de oratori pentru ziua de mâine pe dd. *Vasile Goldiș* și *George Popovici* eventual *Manoilovici*.

Tot din aceasta ședință clubul la invitațiile ce a primit din deosebite părți de a lua parte la adunările populare răspunde, că fiind siliți a sta în permanență la ședințele parlamentului și conform principiului său dela început de a nu influența mersul adunărilor populare, mulțumește de onoarea ce i-se face prin invitare și cere scuze, că nu poate lua parte la ele.

Sus să avem inimile.

Politica fiind o chestie de putere, »ceice au puterea în mână — a zis Montesquieu — dispun de dreptul d'a abuza de ea«. Că aceasta e fapt, o știm nu numai din evenimentele trecute în domeniul istoriei neamurilor, ci și din cursul politicii actuale dăinuitoare la noi. Ne putem convinge judecând asupra modului de tractare cu care tractează puternicii zilei pe iubitorii nostri deputați și prin ei și pe noi, căci abstrăgând dela faptul că ei sunt »os din oasele noastre și sânge din sângele nostru« au chemarea sfântă de a fi mandatarii acestui neam oropsit și uitat în negura vremilor.

E rândul deci că: din toate părțile acestei țări unde viețuiesc români de bine, în ziua în care se va intra în desbatere — eventual și în alte zile cât va dura — proiectului despre ameliorarea salarelor inv. conf. și com. telegrafice să se declare solidari cu deputații nostri, încurajându-i la luptă. Aceasta ar fi pentru domnii deputați o satisfacție iar stentorii parlamentului s'ar convinge că noi nu suntem turmă necuvântătoare de care dispun deputații ci deputații sunt somați a ținea cont de interesele noastre.

Dacă facem aceasta — între împrejurările actuale — vom dovedi lumii mari iubirea față de școala confesională, o facem aceasta mânați de dorul de a ne cultiva și mai departe în limba noastră căci: un popor numai în limba sa poate exista și progresa. Să se facă aceasta în toate părțile acestei țări în care sunt români, îndeosebi preoții și învățătorii de ambele confesiuni pentru că: da! merităm noi învățătorii îmbunătățirea de leafă mai mult ca nu știu cine, decât că în forma stabilită în proiect, pentru noi aceasta îmbunătățire va fi »sabria lui Damocle«, intrând în vigoare acest proiect vom fi în starea lui Damocle din Syracuse — vom fi — la masa plină de mâncări și beuturi dar de-asupra capului de un fir de păr de cal va fi atârnată o sabie ascuțită. Luând ființa ca lege a acestui proiect, noi ceice cântăm la strună »gură au și nu vor grăi...« vom face pe cei cu gură fără duh într'ansa.

Nutresc speranța că aceste cuvinte vor afla răsunet în inimile românești de bine și nu vor fi glas strigat în pustie.

Ședin, la 31 Martie n. 1907.

Demetriu Micu,
învățător.

Protestul românilor din Beiuș.

Din *Beiuș* primim înveselitoarea știre că fruntașii d'acolo au hotărât să între și ei în rând cu luptătorii români de prin alte părți: să convoace adică adunare de protestare împotriva proiectelor de lege alui Apponyi. Ei s'au și adresat deja clubului parlamentar român, pentru a le trimite oratori.

Numai domnii din Oradea dorm somnul fericților. Măcar că acolo sunt trei foști candidați la deputație.

Ce mai așteaptă?!

Protestul sinodului protopopesc din Beiuș.

Sinodul protopopesc al tractului *Beiuș* în ședința sa ordinară ținută în 7 Martie 1907, sub președința protopopului *Vasile Papp*, hotărăște cu totalitatea voturilor și cu însuflețire generală, că aderează la pașii întreprinși de prelații nostri bisericești față cu proiectul de lege prezentat în cauza învățământului secundar.

Convocare.

Alegătorii dietali și cetățenii din Valea Almajului, sunt prin aceasta invitați la

adunarea poporală, ce se va ține în *Bozoviciu*, Marti, în 27 Martie (9 Aprilie), la 2 ore după amiază, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării și alegerea biroului.
2. Desbatere asupra situațiunii politice.
3. Desbatere asupra proiectelor de lege ale guvernului, privitoare la școlile populare.
4. Rezoluțiuni.
5. Inchiderea adunării.

Bozoviciu, la 20 Martie (9 Aprilie) 1907.

Dimitrie Bogoevici paroh, dr. *Ion Sârbu*, dr. *Samuil Vladone* avocat, *Ioan Brinzeiu* paroh, *Ilie Ruva* cassar, *Iuliu Novac*, *Nic. Bihoiu* paroh, *Ilie Imbrescu* paroh, dr. *Ilie Gropșianu*, *Nicolae Novacoviciu*, *George Străin*, *Aurel Simtion*, *Vasile Popoviciu* paroh.

Adunarea din Hațeg.

Fraților! Toți aceia, cari țineți cu sfințenie la limba dulce suptă deodată cu laptele mamelor noastre; toți acei, cari țineți la sfânta noastră lege strămoșească; toți cei cu durere de neam și cu dragoste de țară veniți la marea *adunare poporală* ce o convocăm pe sfânta zi de Duminecă la 7 Aprilie st. n. în piața cea mare a orașului *Hațeg* la 2 ore după amiază!

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Desbaterea proiectului de lege despre școlile confesionale.
3. Chestia votului universal.
4. Libertatea de presă și intrunire.
5. Eventuale alte obiecte și proiectul de rezoluție.
6. Inchiderea adunării.

Fraților!

Va fi vorba de școlile noastre românești!

Va fi vorba, să mai rămânem și d'aci înainte întru noaptea neștiinței, ori se va lumina și deasupra capetelor noastre soarele sfânt al cunoștinței?! Va fi vorba de aceia, că suntem, ori nu suntem vrednici de un traiu mai bun și de o viață mai îndestulată?!

Fraților!

Ministrul școlilor, contele *Apponyi* a pus pe masa sfatului țării un proiect de lege, care dacă se va vota, va fi mai primejdios pentru viitorul neamului nostru decât flacăra focului răzbită de vânt dealungul paciniceilor colibi cu streșini uscate de pae; va aduce mai multă stricăciune binelui neamului nostru, decât aduce bătaia de piatră, când dripește belșugul întreg al holdelor răscoapte; va face mai mare pustietate, decât potopul rîurilor când năvălesc din matcă, ducând înaintea lor groaza și lăsând în urmă-le nemăsurată pierire!

Fraților!

Arhieriei nostri cu toții, au sărit cu sfințenia cuvântului lor împotriva acestui proiect de lege, care vrea să ne fure lumina soarelui, să ne întunece miezul zilei!

Deputații nostri luptă, cu tot focul inimii lor, cu toată flacăra minții lor împotriva acestui proiect păcătos de lege!

Veniți!

Ca din focul sufletelor noastre să le adăpăm schinteia inimii lor; ca glasul vorbelor noastre să le întărească puterea glasului lor;

Ca dragostea ce le vom arăta, să le întărească sfințenia luptei, ce-o poartă!

Veniți cu toții în numele legii, a dreptății și a adevărului.

Frații nostri din *Țara Hațegului* nu vor rămânea în urma celorlalți frați de-aceiași lege. Nu vor rămânea de hula și de rușinea neamului!

Să ne vedem cu bine!

Hațeg, din ședința ținută la 1 Aprilie st. n.

Cu dragoste frățească:

Dr. *Iacob Radu*, *Mihail Bontescu*, *Ioan Muntean*, *Bucur Popovici*, *Iuliu Popovici*, *Stefan Siculariu*, *Paul Oltean*, dr. *Leo Parasca*, *Cornel Popovici*, *Virgil Popovici*, *Teodor Făgărășiu*, dr. *G. Suci*, dr. *Toma Vasincea*, dr. *Augustin Straițariu*, dr. *Victor Bontescu*, *Nicolae Teodosie iun.*, *Ioan Pap*, *Victor Pop*, *Ioan Pușcariu*, *Emil Pușcariu*, dr. *Victor Gherasim*, *Aurel Medrea*, *Fabiu*

C. Bontescu, Nicolae Muntean, Vasile Cetățian, Stefan Radic, Avram Stanca, Iosif Stupineanu, Silviu Simonetti, Sofroniu Olteanu, Petru Ciachi, Izidor Saturn, Ladislau Nandra, Romul Raca, Iacob Niculescu, Septimiu Ionașiu, Petru Stoica, Aurel Popovici, Victor Șandru, George Todoran, Petru Armean, Victor Boca, George B. Reitescu, Ioan Berbeniță, Petru Blecan, Petru Armean, Aurel Eliu, Silviu Ciuciu, Prip George, Petru Simulescu, George Petreșc, Dumu Predoniu, Ianes Taur, Solomon Magar, Iovan Răsădea, Iosof Dragoș, Petruț Răsădea, George Băran, Ion Sora, Todor Bocan, Ianes Muntean Petrica, Ilie Minja, Ion Bosorogan I. Ianes, Domnosie, Paulesc, Ilie Ciora, Ionica Drăgan, Todorica Dănuț, Vasile Dragoș I. András, Nicolae Dragon cătana, Zarie Sora, Iosov Dragoș Serianu, Petru Roman, Ion Roman, Avram Popa, Danila Popa Simion Băbușcă, Ion Straițiaru, Ioan Nemeș, Marcu Jau sen., Marcu Jau jun., Alexandru Jau sen., Alexandru Jau jun., Marcu Todosie jun., Teodor Popescu sen., Marcu Popescu, Todor Popescu jun., Nicolae Popescu, Todor Doboș, Petru Doboș, Alexandru Doboș, Marcu Doboș Nacu, Todor Doboș Nacu, Octavian Piso, Dionisie Dobrean, dr. Toma Ienciu, Ambrosie N. Sielariu, Adam Pop Țarina.

Protestul sinodului protopopesc din Ciacova.

Sinodul protopresbiteral gr. ort. rom. al tractului Ciacovei în ședința sa ordinară din 19 Martie 1907. a luat următoarele hotărâri:

»Sinodul protopresbiteral având în vedere, că constituția acestui stat garantează egală îndreptățire tuturor naționalităților considerând, că naționalitatea română are drepturi sancționate — în ceea ce privește școalele, prin articolele 9, 88 și 44, din legea 1868, — constatând, că autonomia bisericească și școalelor confesionale române e asigurată în mod nealterabil, — condamnă cu toată energia și indignarea tendința de maghiarizare a școalelor românești, — ce în mod evident se urmărește prin proiectul ministrului Apponyi și protestează contra acestui proiect de lege, — care ținde la o asigurare ilegală și nepermisibilă a supremației maghiare în dauna așezămintelor noastre bisericesti și școlare, care amenință cu nimicire limba românească și desvoltarea liberă și firească a culturii noastre naționale.

Sinodul protopresbiteral al tractului Ciacova totodată aderează — cu nespuse plăcere și cu cea mai bună credință — la atitudinea bătă a Arhieriei și îndeosebi scump apărător stăruința bunului și înțeleptului său cap bisericesc Nicolae Popea, rugându-l cu umilință și supunere nestrămutabilă, — ca să nu hesiteze nici un moment a uza toate mijloacele posibile legale — în cazul extrem necesar, intervenind chiar și la treptele Tronului — pentru înlăturarea atacurilor primejdioase, cu cari ministrul de culte prin proiectul său referitor la reformarea școalelor, intenționează stărbirea autonomiei noastre bisericesti eschiderea limbei române din școalele comunale și desfințarea școalelor noastre confesionale și românești.

Prezidentul se autorizează și îndrumă, — ca să prezenteze aceasta moțiune Prea Sântiei Sale dlui Episcop diecezan.

Răscoala s'a potolit!

Privitor la răscoala țăranilor din România, primim din București următoarele știri: Știri liniștitoare vin din toate părțile țării. Peste tot țăranii cer iertare și fac învoielile agricole cu proprietarii și arendașii.

În cele mai multe părți ei au ieșit la munca câmpului și totul a reintrat în normal.

Acum se poate zice că răscoalele au fost potolite cu totul, grație modului admirabil cum s'au purtat trupele.

Pe ici pe colo se mai semnalează mici agitații, cari sunt însă repede potolite.

Mai e oare-care agitație prin unele comune din Prahova.

Prin aceste comune, cum de altfel se face în toate părțile, se procedează cu mare energie la arestarea instigatorilor și capilor răscoalei.

Expulzarea străinilor dela sate.

Din Iași ni-se comunică că în urma circularii ministerului de interne, au început a fi isgoniți dela sate toți străinii cari n'au îndeplinit condițiile prevăzute de art. 5 din legea pentru organizarea comunelor rurale.

Au fost expulzați în acest mod numeroși evrei din județele Dorohoi, Botoșani, Iași și altele.

Prin îngrijirea comitetului de asistență al evreilor din Iași, toți cei expulzați vor fi trimiși la Canada (America). S'a început pentru acest scop strângerea fondurilor necesare.

Deslegarea țăranilor de jurământ.

I. P. S. Sa Mitropolitul Primat a adresat tuturor protoereilor din țară următoarea telegramă circulară:

Mi-se aduce la cunoștință, că sătenii răsculați nu vor să se liniștească și să intre în ordine, pe motiv că sunt legați cu jurământ de cei ce i-au îndemnat la fărâdelegi.

Comunicați preoților, să încredințeze pe săteni că a ține un jurământ contra învățurii Bisericești și Țării este o crimă pedepsită de mânia lui Dumnezeu și de legi și citindu-le rugăciuni, să le spună că sunt deslegați de orice jurământ ar fi făcut pentru a se împotrivi legilor, autorității și a face fapte oprite de Biserică.

Afaceri bisericesti și școlare.

Sinodul protopopesc din Beiuș.

Sinodul protopopesc din Beiuș ținut ast an s'a remarcat prin mai multe hotărâri de o deosebită însemnătate pentru apărarea autonomiei bisericești noastre și pentru viitorul preoților nostri.

După ce se primește raportul despre activitatea oficiului protopopesc, se ia la desbatere raportul comitetului asupra căruia se încinge o viuă discuție. Părintele C. Foltuțiu motivează pe larg propunerea, ce o face în senzul, ca oficiile parohiale în toate afacerile oficiale cu forurile administrative să se folosească de limba lor. Aceasta, pentru că să se păstreze neștirbite drepturile autonomiei bisericești, garantate de lege. Propunerea se primește, iar dl dr. G. Cosma în legătură cu aceasta cere, ca Ven. Consistor să facă un complex al tuturor legilor referitoare la viața noastră bisericască, să le tipărească în tipografia diecezană, apoi să oblige oficiile parohiale să le comande spre întrebuintare.

Urmează la ordinea zilei proiectul lui Apponyi despre care publicăm în alt loc al ziarului nostru.

Cine știe câte îndatoriri are preotul și învățătorul dela sate și câte greutăți întâmpină din cauza, că nu este orientat în afacerile administrative, va cunoaște cât de îndreptățită este următoarea hotărâre, făcută în acest sinod și primită cu însuflețire:

»Având în vedere, că poporul nostru în lipsa și neajunsurile lui, în năcazurile și multele greutăți, ce întâmpină zilnic, aleargă după povești și sfaturi la preotul și învățătorul său;

»Având în vedere, că preotul și învățătorul mai ales în studiile juridice și administrative, din cauza unei calificațiuni din domeniul acestor științe, e puțin versat și poate nici decât și

Având în vedere, că în urmarea acesteia, legătură de altfel prea firească, ce trebuie să existe între preot, învățător și credincioși, — pe motivul, că astfel poporul e avizat și silit a recurge după sfat la alte persoane străine de el, d. e. cărșmarul din comună, notarul sau alții — slăbește și astfel slăbește înaintea poporului autoritatea și vaza preotului și învățătorului, prin urmare și vaza și autoritatea bi-

sericești, slăbește peste tot dragostea față de instituțiile și așezămintele noastre bisericesti-școlare, face propunerea:

Venerabilul Consistor pe baza motivelor sus înșirate și apărând însemnătatea cauzei din chestiune, de urgență, încă în sesiunea din ast an a sinodului eparhial din Arad, să vină cu o propunere meritorială în scopul înființării unei catedre pentru studiile juridice administrative și de economia națională, invocând îndeosebi și împrejurarea, că în Arad sunt o mulțime de bărbați iuriști, cari aparțin bisericești noastre și cari s'au declarat gata a presta aceste servicii în mod gratuit din interes și zel pentru biserică.

Fără îndoială, că Veneratul Consistor ar face un lucru bun și folositor înființând o astfel de catedră. Preotul dela sate în lipsa necunoașterii dreptului administrativ, aibă el ori ce calificăție, nu poate să impună notarului, nu poate să apere cu toată hotărârea interesele bisericești și ale poporului.

În acest sinod s'a ales un membru în scaunul protopopesc. Majoritatea voturilor a înfrunț-o părintele T. Moga din Vărășeni. Defenzor matrimonial a fost ales cu aclamațiune dl dr. G. Cosma.

După aceasta sinodul se ridică.

Pp.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 4 Aprilie n. 1907.

— **Alt proces!** Ieri seară s'a prezentat la redacția noastră funcționarul de poliție Török, însoțit de un detectiv și arătându-ne ordinul telegrafic al procurorului din Oradea-mare, a început să facă percheziție, scotocind prin redacție, pentru a găsi manuscriptul dela articolul »O datorie sfântă» apărut în numărul 53 al ziarului nostru și scris de dl Ioan Slavici.

Nici nu mai știm al câtelea proces!

— † **Nicolae Stupariu**, locotenent în armata comună, un bun camarad și român de inimă, după cum ni-se telegrafiază din Eszék, după un morb mai îndelungat, a încetat acolo din viață, în ziua de 3 Aprilie.

Fie-i memoria binecuvântată!

— **Avansare.** Colonelul Mihail Șandru, comandantul regimentului 2 de infanterie din Sibiu, a fost numit comandant de brigadă la Brașov.

— **»Albina» pentru gimnaziul din Brad.** Institutul de credit și economii »Albina» din Sibiu, a votat pentru gimnaziul din Brad suma de 10,000 cor., din care sumă 2000 cor. le-a solvit la casa arhidiecezană din Sibiu.

— **Logodnă.** Ni-s'anunță logodna dsoarei Ana Căta din Petrovasello cu dl Petru Chiu, învățător în Partoș.

Felicitări.

— **Catastrofă pe linia ferată.** Cu privire la catastrofa dela Rutka dăm următoarele amănunte: Deoarece cu trenul personal din Budapesta călătoriau mulți emigranți în America, din Rutka s'a plecat un tren special spre Oderberg; acesta a plecat în urma trenului personal nr. 14. În Varna așteptă un tren de marfă pe cel special, conducătorul acestui tren primise instrucția, că numai pe linia a doua poate plecă spre Varna; iar trenul de marfă staționă pe linia a treia. Din cauza schimbării greșite însă trenul special a intrat în gară pe linia a treia și așa s'a ciocnit de trenul de marfă. Ciocnirea a fost așa de violentă, încât toate vagoanele personale ale trenului special, afară de vagonul de bagaj s'au sfărâmat. Trei pasageri au murit imediat, 23 au fost răniți. În Varna s'a pornit imediat o cercetare severă

Fluidul-Universal

Magazin principal: Farmacia lui Török József, Budapest, Király-utca 12 și Andrássy-ut 25 precum și în cele mai multe farmacii.

vindecă podagra, reuma, catarul (troacna) și influenza, tot felul de dureri de mâni, picioare, spate și șele iscate din răceală, mâncărimea, durerea de măsele și cap. Recreează și întărește muschii și nervii, ceea-ce documentează număratoarele epistole recunoscătoare sosite dela mediei și privați. O sticlă de un deți-costă 1.50 fil., trei bucăți să trimit franco; 6 sticle mici de probă costă 3 coroane; 12 sticle franco 5 coroane. o o o o o o o o o

Să trimit pe lângă ramburs poștal prin FARMACIA „Vörös kereszt” (crucea roșie) Temesvár

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

Recomandă

băcănă sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprrijiniți pe comersantul român!

Anunț.

La Olimpiu Rădulea, înv. în Réthely (Ritișor)

u.p. Vlajkovecz (comitatul Timiș)

se află de vânzare

un

Costum național femeesc

complet, foarte frumos lucrat,

ne mai purtat (folosit) nici odată.

Doritorii de a-l cumpăra să se adreseze la susnumitul.

APEL

și invitație la abonament!

Prin comunicatul acesta, am onoare a apela, la inimile tuturor românilor — de pretutindena; — rugându-i se grăbească a abona la subscrierul — opul aranjat de mine, și tipărit primadată cu concesiunea Ven. Consist. Diecezan din Caransebeș de sub Nr. 3423 ex. 1905, carele poartă numele de „Cantorul Bisericesc“.

„Cantorul Bisericesc“ e o adevărată raritate la noi români, atât ca execuție tehnică, cât și ca cuprins bogat și aranjare practică, e „unicum“.

Pentruca abonenții vechi și noi, se fie în clar cu construcția „Cantorului Bisericesc“ o spun aici: opul acesta bisericesc nu e compus pe note, ca bunăoară cartea dlui A. Lipovan, din Săn-Miclăușul-mare, ci e o carte bisericească, care cuprinde toate cântările bisericești împreună cu tipicul tuturor sărbătorilor.

„Cantorul Bisericesc“ e tipărit cu litere latine, pe două coloare, tipar roșu și negru, în mărime de 18×25 cmtr., — conținând aproape 40—50 coale de tipar pe hârtie durabilă.

Cuprinsul lui e următorul: Vecernia, Utrenia și Liturgia pe 8 glasuri, la utrenie sunt adăuși psalmii cei aleși cu pipelele sântilor și sărbătorilor, cari se cântă după: „Laudăți numele Domnului“; iar la liturgie sunt adăuse: cântarea a III-a și a IV-a din canoanele sfinților, cari se cântă la fericiri, dela: Fericii veți fi... apoi podobiele glasurilor și cântări velesitoare; apoi urmează: rânduiala vecernei, utreniei și liturgiei, următoarelor sărbători: 1. Nașt. Năc. de Dzeu, 2. Înălț. Sfintei Cruci, 3. Sânta Parascheva, 4. Sântul Dimitrie, 5. Sântii Arhangeli, 6. Intrarea în biserică, 7. Sântul Nicolae, 8. Nașterea Dlui, 9. 26 Decemvrie, 10. Sântul arhid. Stefan, 11. Tăierea împrejur și sântul Vasilie, 12. Dumineca Sfinților părinți, 13. Botezul Dlui, 14. Sântul Ion Botezătorul, 15. Trei ierarchi, 16. Intimpinarea Dlui, 17. Bunavestire, 18. Sântul m. George, 19. Sântii împăr. Constantin și Elena, 20. Nașt. lui Ion Botezătorul, 21. Sântii ap. Petru și Pavel, 22. Profetul Ilie, 23. Schimb la față, 24. Adorm. Născătoarei de Dzeu, 25. Tăierea capului sântului Ion, 26. Dumineca Floriilor, 27. Joia patimilor, 28. Vinerea patimilor, 29. Sâmbăta patimilor, 30. Dumineca Invierei Dlui, 31. Dumineca Tomii, 32. Înălțarea Dlui, 33. Dumineca Pog. Duhului sânt, 34. Dumineca tuturor sfinților, 35. Troparele și condacele mineiului, 36. Troparele și condacele triodului și penticostarului, 37. Tipicul bisericesc pentru toate cazurile, 38. Rânduiala cununiei, 39. Rânduiala parastasului, 40. Rânduiala înmormântării mirenilor, 41. Înmormântarea copiilor,

42. Înmormântarea în săptămâna luminată, 43. Tedeum, 44. Chemarea Duhului sânt, 45. Adaus. Acesta cuprinde niște note explicatoare referitoare la tipicul bisericesc

„Cantorul Bisericesc“ după cum se poate vedea din cuprinsul schițat aci, intrunește în sine: mineiul, triodul, penticostarul, strajnicul, catavasierul, octoichul și molitvelnicul.

Prețul broșat pentru abonenți de esemplar 8 coroane, legat în pânză frumos ornamentat cu aur 10 cor., legătură luxoasă în piele 14 cor. — Pentru cei neabonați de fiecare esemplar 2 coroane mai mult.

La finea „Cantorului Bisericesc“ se va publica conspectul tuturor persoanelor, cari au sprrijinit edarea lui prin abonare, — împreună cu esemplarele abonate.

Opul va apărea în anul curent.

Deliblât (Temesm.), la Botezul Dlui.

Cu stimă deosebită:

George Bujgan,
învățător.

IN AMERICA DE NORD

la Waynesboro Pa.

The Geiser se afla

Manufacturing Co.

la care se află de vânzare mașinele cele mai bune și mai noi, inventate numai de doi ani încoace.

MAȘINI DE TREIERAT, bucate cu elevator, suie patele sus pe jireadă (sau cozol). LOCOMOTIVE care se trag de sine singure și trage și treierătorii după ele.

LOCOMOTIVĂ și PLUGURI, plug cu 6 fere, plug cu 8 fere și cu 12 fere; puterea locomotivei dela 18 până la 40 de cai. Și este locomotivă purtătoare cu numele „PERLESS“, cu putere dela 6 până la 30 de cai.

Tot aceasta societate caută un neguțător de mașini la care pot să-i deie în vânzare, arătând prețurile și săi arate un nou chip de a câștiga bani prin mașinele din America Ori care neguțător poate să probeze numai un an și va afla că mașinile Americane sunt cele mai bune.

Iun. Hepp Gyula

LIPPA.

Recomandă asortimentul lui de diferite pieluri, anume opinci recunoscute de locuitorii români din ținuturi veche.

FIRMA FONDATĂ LA ANUL 1860.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. În special

Croitorie pentru preoți.

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Iși recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — Prețuri solide. — —

ANUNȚ.

Subsemnații măestri zidari provăzuți cu atestate de întreprinzători la efectuarea

edificărilor de biserici, școli și a altor zidiri

cu stimă ne recomandăm atențiunei p. t. public și-l rugăm pentru patronare.

Giula, la 25 Martie 1907.

Preastimători:

Petru Pomucz
Petru Ghiș
Ioan Cohán.

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Varga József

instalator electric concesionat de autorități Szeged, Deák Ferenc-utca.

Primește liferarea și instalarea ieftină și expertă pe lângă prețuri moderate și garanță

orice lucrări din specialitatea mecanică-electrică,

a tot felul de lumini electrice, de transmisiuni, sonerii de casă, telefoane,

parafulgere kinematografe și reflectoare.

Deposit mare de lămpi multiple cu lumină brulantă sistemul GANZ, lămpi candescente și de iustere electrice.

Întreprindere de instalări de motoare electrice.

Telefonul cancelariei 264. Stabilimentul de arhitectură 393.

In atenția Arhitecților!

Am onorul a aduce la cunoștința interesaiilor că în cancelaria mea de arhitectură se pot comanda și cumpăra

TIGLE (cărămizi)

de prima calitate gătite în cuptorul meu rotat nou zidit, Mai departe impletituri de trestie pentru astuparea plafon-delor în ori-și-ce fel decantitate. Primesc ori-ce fel de zidiri și planuri și le efectueșc cu prețurile cele mai moderate.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

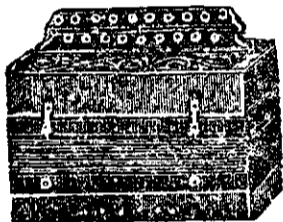
Cel mai bogat magazin pe câmpie pentru instrumente muzicale e a lui

BRAUN IÁNOS

pregătitor de instrumente muzicale
SZEGED, Strada Kárász nr. 7.

Unde se pot căpăta pe lângă prețurile cele mai moderate cele mai bune violine, celo, gurdune, braci (violina secund) și strune și mai departe clarinete, harmo-nice.

Reparări se efectueșc artistic și în modul cel mai grabnic posibil.

Trimitem gratuit cataloage ilustrate în limba maghiară și germană.

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. :::: Depuneri :: Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

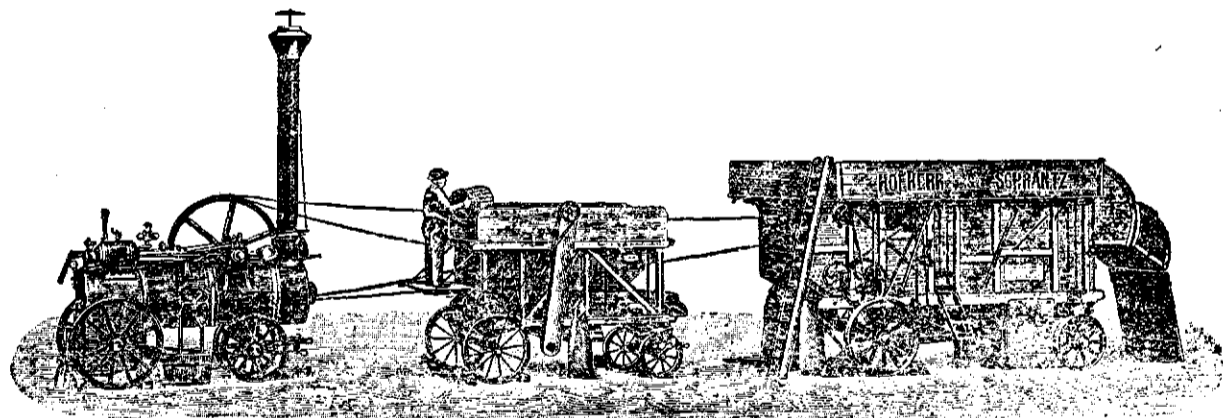
Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Garnituri de triori cu aburi

cu presse late de paie și elevatoare,

Locomobile de benzin cu mașini de treierat

de ale lui HOFFER ÉS SCHRANTZ

Si tot felul de articli economici și tehnici.

Mașini de secerat și legat sistemul MC. KORMICK.

Reprezentantul general:

EDUARD KARNER

deposit de mașini, TEMESVÁR, oraș (Belváros).

Cancelarie: Strada Báthori nr. 1.

Deposit: Erőd-u. nr. 5.

Unica farbă orientală de păr

nesticăcioasă în culoare

blondă, neagră și brunetă.

Unica alifă de farbă pentru păr nesticăcioasă, ne întrecută, pregătită din substanțe naturale de plante, care dă părului o culoare naturală și nimeni nu poate presupune, că părul e fărbit. Mii și mii de succese dovedite. — Alifă de un efect admirabil de Arabie. Folosința-i este ușoară.

O sticlă pentru bărbați 6 cor.
O „ „ dame 10 „

Se află în orice culoare după plac. La fiecare sticlă se alătură un avis de folosință. Părul astfel colorat se poate spăla și cu leșie fără să-și piardă culoarea.

La comandă să ve provocați la ziarul „Tribuna“.

Deposit general:

Drogheria „Rákóczi“

Budapest, VIII., József-körut 32. Tr

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE A-SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Cenad, Caraș-Severn, Timș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, restre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste dir, urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în situa morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine revaliate ș. a prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, oucurus, ovés, viță (vinea), planșe industriale: cânepă, in, hîmeț, năstureți, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâul, secăra, ovézul și toată economia!

„Banca de Parcelare și Arendare“

societate pe acții,

IN TEMESVÁR-CETATE.

(lângă biserica episcopescă, casa lui Vimmer).

la în arândă și cumpără proprietăți mai mari, și pe aceste le dă în arândă sau vinde în părțile mai mici, proprietarilor mai mici.

Cine voiește se schimbe împrumuturile hipotecare scumpe cu altele mai ieftine, aceia să se adreseze cu încredere institutului de mai sus.

Împrumuturile hipotecare se acordă cu 4—4½ %

Pentru economii!

„Peronospin“ mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporii, la stropirea viilor. Nedeasămănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peata vînată. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitr vine la 30 fil., pe când cu peata vînată 1 cor. 60 fil., fiind peata vînată astăzi foarte scumpă. Ca fieștecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favorul acela că deja la comanda de 8 pachete trimit francat.

Prin întrebuițarea „Peronospin“-ului, via va fi hotărît mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vînată, nu s'ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vînată vorsește peste mătură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucul viței, ceea-ce înseamnă pierdere de putere. — Pravul de stropit al meu, face viața mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă. „Peronospin“-ul te deja de 6 ani în folosința cu rezultate foarte favorabile. Prețul unui pachet este 60 fileri. — Revanzătorii, comercianții capătă rabat corespunzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuițarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebuița acest prav de îngrășare, căci prin aceasta s'urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuițarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă, pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fil.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele, și porcii suferă mult de mîncărimea păduchilor, prin care mîncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuițeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liqueuri. Cine voește a-și prepara rum și liqueuri foarte bune și ieftine, să întrebuițeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiul de prune, șliboviță, borovicka, de drojde, de bucate și altele.

Toate aceste se capătă la **Cornel Demeter**, apotecar, Szászváros, Piața șoa lei nr. 36.

Ultoi de vie.

Colonia agricolă HÁMORY de ultoi de vie din Arad

literează

ultoi cu rădăcină lemnoasă

soiu curat oltoit pe Riparia-Portalis, de prima calitate, ultoi de rădăcină bogată pentru vin și delicat în calitatea cea mai bună — și

● în orice cantitate. ●

Deslușiri detaiate despre prețuri poți primi bucuroș

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz. Telefon: 229.

Preții și învățătorii primesc 5% rabat din prețuri.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

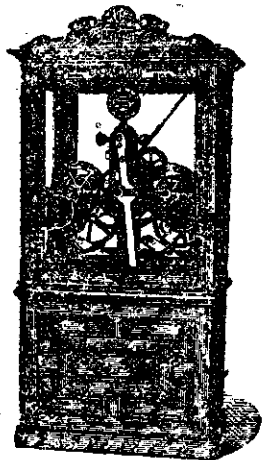

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI
G. P. PANTELICĂ în **SEMLIN**
(ZIMONY)

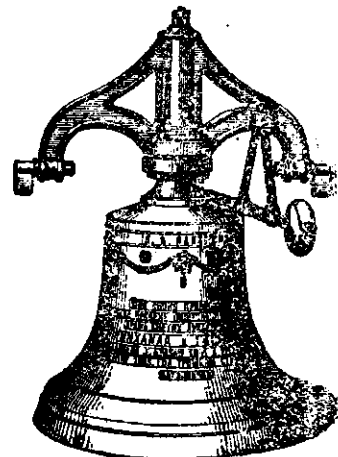
FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă. — — — —**Toarnă clopote noi,** face smalturi și iscătoarele de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.**Garantează execuție precisă.**

Biserițelor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

PUBLICAȚIE.

Institutul nostru în adunarea generală ordinară ținută la 27 Februarie 1907 a decis cu unanimitate urcarea capitalului social dela 600,000 coroane la suma de 1.200,000 cor. prin o emisiune nouă a 3000 de acții în valoarea nominală de câte 200 cor.

Intru realizarea acestui conclud, pe baza autorizării primite dela adunarea generală, prin aceasta ne luăm voie a le oferi Onor. Acționari și institutului nostru pentru cumpărare 3000 acții nouă pe lângă condițiunile următoare :

1. Fiecare acționar vechiu al institutului are drept să opteze și să subscrie din emisiunea nouă cu prețul nominal de 200 cor. spese, atâtea acții, câte poșede transcrise pe numele seu din emisiunea primă.

2. Terminul de optare și subscriere pentru acționarii vechi se fixează dela 1 Aprilie până în 15 Mai 1907 cu acea, ca toți acționarii vechi deodată cu decherațiunea de subscriere, sub urmările pierderii dreptului de opțiune, sunt datori să depună la institut până în 15 Mai 1907, toate acțiunile lor vechi, pentru care optează la subscriere și să plătească la cassa institutului dela fiecare acție subscrisă din emisiunea nouă 40 cor. ca prima rată din prețul acțiunilor emise și 10 cor. spese.

Acționarii vechi, cari nu au participat la subscriere până la termenul de 15 Mai 1907, își pierd dreptul de prioritate și favorul de a subscrie acții din aceasta emisiune cuprețul nominal de 200 cor. și 10 cor. spese.

Acțiunile depuse la institut pentru optare se ștampilează cu nota de opțiune și se restituiesc imediat acționarilor, dimpreună cu un titlu provizor de acții, în care se induce plățirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

3. Prețul de emisiune a acțiunilor, conform dispoziției §-ului 9 din statute se plătește în cinci rate treilunare și anume:

- a) prima rată dimpreună cu spesele de 10 cor. conform punctului 2 al acestei publicațiuni, este a se plăti deodată cu optarea cel mult până în 15 Mai 1907,
- b) a doua rată până în 15 August 1907,
- c) a treia rată până în 15 Noemvre 1907,
- d) a patra rată până în 15 Februarie 1908,
- e) a cincea rată până în 15 Mai 1908.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termen.

În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate se aplică dispozițiile §-lui 10 din statute, în sensul cărora acția neplătită se anulează și în locul aceleia se emite un nou titlu de acție, iară ratele plătite cad în favorul fondului de rezervă.

4. Acțiunile nouă după plățirea tuturor ratelor vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce posed acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul deja 1 Ianuarie 1909.

Dela plățirea ratelor până în 1 Ianuarie 1909 acționarii primesc după ratele plătite 4 $\frac{1}{2}$ % interese, iară după ratele restante plătesc 6% interese de întârziere.

Eliberarea acțiunilor nouă vă urma numai după plățirea prețului întreg a aceloră.

5. Acțiunile neoptate și nesubscrise de acționarii vechi până la termenul de 15 Mai 1907, începând dela acest termen până la altă dispoziție, se vând din mână liberă cu prețul de 240 cor. pentru una acție.

Direcțiunea începând dela 15 Mai 1907 primește și pentru aceste acții însinuare de subscriere atât din partea acționarilor vechi, cât și din a altora.

Deodată cu aceste însinuări de subscriere sunt a se trimite la adresa institutului și 48 coroane dela fiecare acție, ca prima rată din prețul aceleia. Subscrierile de acții se vor lua în considerare în seria precum a sosit aceleia la institut împreună cu rata primă de 48 coroane dela acție.

Ratele următoare din prețul acestor acții sunt de a să răspunde în terminii următori :

- a) rata a doua de 48 coroane este a se plăti în 15 August 1907,
- b) rata a treia de 48 coroane este a se plăti în 15 Noemvre 1907,
- c) rata a patra de 48 coroane este a se plăti în 15 Februarie 1908,
- d) rata a cincea de 48 coroane este a se plăti până la 12 Mai 1908.

Dispozițiile din punctele 3 și 4 a acestei publicațiuni se vor aplica și față de acești acționari noi.*)

Dat în Oradea-mare, la 14 Martie 1907.

Direcțiunea institutului de credit și economii
„BIHOREANA“.

*) Aceasta publicațiune și formularul decherațiunei pentru subscriere de acții din emisiunea nouă s'a espedat la adresa fiecărui acționar, dar la o simplă cerere adresată institutului pe o corespondență poștală o trimitem cu plăcere tuturor, cari se interesează de emisiunea nouă a institutului nostru.